

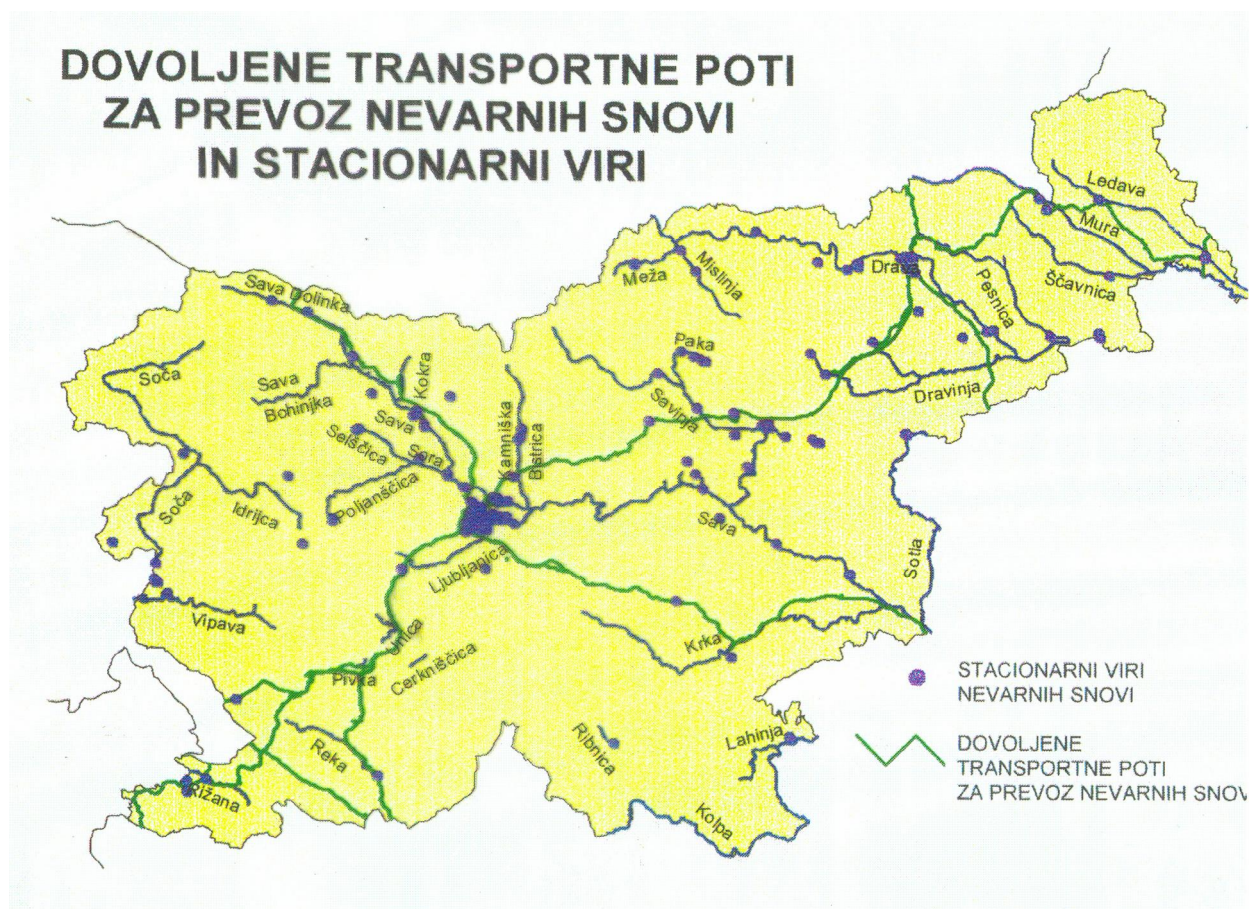
II.4. OCENA NESREČ Z NEVARNIMI SNOVMI

II.4.1. VIRI NEVARNOSTI

Na območju notranjske regije je več delovnih organizacij, ki pri svojem delu uporabljajo velike količine nevarnih snovi. Te predstavljajo potencialno nevarnost za neposredno okolico in širše območje. Poseben problem predstavljajo nesreče z nevarno snovjo v tranzitu. S temi nevarnostmi se soočajo vse občine v regiji. Nesreče z nevarnimi snovmi uvrščamo na prvo mesto, saj so najbolj nevarne za naše območje ne glede na to kje se nesreča pripeti.

Nevarne snovi so razvrščene v devet razredov. Snovi postanejo nevarne pod določenimi pogoji. Tudi voda je lahko nevarna snov, če spremeni agregatno stanje (para) ali kadar pride do termične disociacije na vodik in kisik (pokalni plin). K nevarnim snovem prištevamo vse izhodne snovi, polizdelke, odpadne snovi in pripravke.

Nevarne snovi s svojo prisotnostjo v organizmih povzročajo kemične ali biokemične reakcije in poškodbe življenjskih funkcij.

Slika 2: Transportne poti za prevoz nevarnih snovi

Osnovo, ki opredeljuje ravnanje z nevarnim blagom v celotni prevozni verigi je Zakon o prevozu nevarnega blaga (ZPNB), Evropskega sporazuma o prevozu nevarnega blaga v cestnem prometu (ADR).

Najpomembnejše splošno določilo, ki ga določa ZPNB z ADR je opredelitev splošnih določb o tem, kaj je nevarno blago in kdaj in kako se sploh sme in mora pripraviti na prevoz.

Blago, ki ni navedeno in ni uvrščeno v nobeno skupinsko oznako (navedeno v tabeli 1), ni nevarno blago po ADR in se ne sme sprejeti v prevoz z omejitvami.

RAZRED RID	VRSTA NEVARNIH SNOVI
1	Eksplozivne snovi in predmeti
2	Plini
3	Vnetljive tekočine
4.1	Vnetljive trdne snovi
4.2	Samo vnetljive snovi
4.3	Snovi, ki pri stiku z vodo tvorijo vnetljive pline
5.1	Vnetljive snovi, oksidacije
5.2	Organski peroksidi
6.1	Strupi
7	Radioaktivne snovi
8	Jedke snovi
9	Različne nevarne snovi in predmeti

Tabela 1: vrsta nevarnih snovi po RID-u

II.4.1.1. Glavni viri ogrožanja z nevarnimi snovmi

a) prevoz nevarnih snovi v smereh:

- Koper - Postojna – Ljubljana
- Sežana – Postojna – Ljubljana
- Nova Gorica – Postojna - Sežana
- Reka - Postojna - Ljubljana
- Postojna - Cerknica - Babno Polje
- Ljubljana - Cerknica - Babno Polje
- Sežana - Divača - Ilirska Bistrica
- Pivka - Ilirska Bistrica - Knežak - Pivka

b) proizvodni obrati in območja, kjer se snovi proizvajajo, predelujejo in uporabljajo

- delavnice Slovenskih železnic v Divači in Postojni (popravilo cistern za prevoz nevarnih snovi)
- Petrol transport Ilirska Bistrica

c) Industrijska in druga skladišča nevarnih snovi

- bencinski servisi
- skladišča v proizvodnih obratih
- posebna odlagališča za nevarne odpadke v okviru podjetij in organizacij, ki v svojem procesu uporabljajo nevarne snovi
- divja odlagališča in smetišča, kjer se odlagajo nevarne snovi

OBČINA	Postojna	Sežana	Pivka	Loška dolina
% nevarni snovi	44%	30%	15%	11%

Tabela 2: Pregled količin nevarnih snovi v tonah

II.4.2. MOŽNI VZROKI NESREČ Z NEVARNO SNOVJO

Izredna komunikacijska prepredenost ozemlja in prevoz nevarnih snovi omogočata veliko nevarnost razlitja nevarnih tekočin, eksplozij, onesnaženja zemlje, zraka in vode. Ogrožene so predvsem občine Hrpelje - Kozina, Divača, Sežana, Cerknica, Loška dolina, Ilirska Bistrica, Postojna in Pivka.

Največjo potencialno nevarnost nesreč z nevarnimi snovmi z velikim ogrožanjem okolice in ekološkimi posledicami bi imele nesreče, ki bi nastale v naslednjih občinah:

- a) v občini **Ilirska Bistrica** - Plama Podgrad,
- b) v občini **Hrpelje Kozina** – INTERINA in
- c) v občini **Sežana** - Petrol plini d.o.o.- Petrol skladišče utekočinjenih naftnih plinov Sežana.

Manjše tveganje za nesrečo z nevarno snovjo z manjšim ogrožanjem okolice in minimalnimi ekološkimi posledicami predstavljajo:

- a) Na območju občine **Ilirske Bistrice** prometnice (cesta, železnica), Lesonit Ilirska Bistrica in Transport Ilirska Bistrica.
- b) Na območju občine **Pivka** največjo nevarnost predstavljajo nevarne snovi v tranzitu, lesno predelovalni industriji Javor Pivka in klavnica ter predelovalnica perutnine Kal pri Pivki.
- c) Na območju občine **Postojna** potencialno nevarnost predstavljajo nevarne snovi v tranzitu, predvsem zaradi poteka prometnic po vodo zbirnem področju črpališč Malni in Korentan ter naselij ob prometnicah, obrati lesnopredelovalne industrije Javor Pivka v Postojni in Belskem ter galvana LIV Postojna in bencinski servisi.
- d) Na območju občine **Hrpelje-Kozina**, ki leži na drugem varnostnem območju rižanskega vodovoda predstavlja največjo nevarnost z nevarnimi snovmi tranzit teh po cesti in železnici in bencinski servisi.
- e) Na območju občine **Sežana** glavni vir ogrožanja z nevarnimi snovmi predstavljajo prometnice (cesta, železnica), carinski terminal Sežana, obrati Mitola in Petrol plini d.o.o.- Petrol skladišče utekočinjenih naftnih plinov Sežana.
- f) Na območju občine **Divača** glavni vir ogroženosti predstavljajo nevarne snovi v tranzitu po železnici in cesti ter bencinski servis.
- g) Na območju občine **Cerknice** potencialno ogroženost z nevarnimi snovmi predstavlja cestni in železniški promet in uporaba nevarnih snovi v lesnopredelovalni industriji obratov Brest Cerknica in bencinski servisi.
- h) Na področju občine **Loška dolina** nevarnost nesreč z nevarnimi snovmi predstavlja Kovinoplastika Lož in promet nevarnih snovi po cesti skozi Loško dolino v smeri proti Hrvaški in obratno.

II.4.3. VERJETNOST NASTANKA NESREČE Z NEVARNO SNOVJO

Proizvodnja in promet nevarnih snovi sta v svetu v nenehnem porastu. Naraščanje števila vrst in tipov nevarnih snovi, njihova uporaba, povečano število prevozov v vseh panogah prometa in s tem tudi povečano možnost nesreče. Varnost prevoza je odvisna predvsem od človekovega ravnanja in njegovega znanja.

II.4.3.1. ŠTEVILO NESREČ Z NEVARNIMI SNOVMI PO OBČINAH

Zap. št.	Občina leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	skupaj	ran- giranj e
1.	BLOKE	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	10
2.	CERKNICA	3	1	4	2	2	2	2	1	3	2	22	4
3.	DIVAČA	0	1	1	1	1	0	1	1	0	5	11	6
4.	HRPELJE- KOZINA	1	0	1	0	0	0	0	2	2	0	6	8
5.	ILIRSKA BISTRICA	6	5	2	5	3	0	8	6	3	7	45	2
6.	KOMEN	0	0	0	0	0	2	0	0	1	1	4	9
7.	LOŠKA DOLINA	2	0	1	2	0	1	0	1	1	0	8	7
8.	PIVKA	3	2	1	0	0	1	1	1	0	2	11	5
9.	POSTOJNA	9	3	9	7	3	11	4	6	4	8	64	1
10.	SEŽANA	1	2	4	0	2	2	4	8	1	3	27	3
SKUPAJ V REGIJI		25	14	23	18	11	20	20	26	15	28	200	

Tabela 4: Pregled števila nesreč z nevarnimi snovmi po občinah

Glede na število dosedanjih nesreč z nevarnimi snovmi obstoja največja verjetnost nesreče z nevarno snovjo v tranzitu, predvsem v cestnem in železniškem prometu. Tukaj se tudi pojavljajo največje količine nevarnih snovi. Vlakovne in avtomobilske kompozicije namreč prevažajo hkrati po več deset ton nevarnih snovi. To pa je več kot jih imajo uskladiščene organizacije, ki jih uporabljajo v svojem tehnološkem procesu.

II.6.2. POTEK IN MOŽEN OBSEG NESREČE

Iz dosedanjih izkušenj lahko trdimo, da ob strokovnem ravnanju z nevarnimi snovmi in ob upoštevanju zakonskih navodil pri njihovem prevozu je majhna verjetnost, da bi do nesreče z nevarnimi snovmi prišlo. Veliko večja verjetnost nastanka takšne nesreče je ob neupoštevanju zakonskih pravil v prometu z nevarnimi snovmi in zanemarjanju le teh. Opuščanje raznih preventivnih ukrepov zaradi subjektivnih ekonomskih razlogov bi prav tako privedlo do nastanka nesreče z nevarnimi snovmi.

II.6.3. OGROŽENOST PREBIVALCEV, ŽIVALI, PREMOŽENJA IN KULTURNE DEDIŠČINE

Nesreča z nevarno snovjo v mestnih okoliših, strnjениh naseljih, zaselkih in v industrijskih predelih v določenem radiju glede na vrsto nesreče ogroža ljudi, živali in premoženje. Ta ogroženost je odvisna od vrste in količine nevarnih snovi, klimatskih razmer ter drugih dejavnikov glede na vzrok in nastanek nesreče. Do sedaj beležimo nesreče z nevarnimi snovmi, ki so imele posledice zastupitve manjšega števila ljudi in velike materialne škode.

II.6.4. VERJETNE POSLEDICE NESREČE

Verjetne posledice nesreče so:

- zastupitev ljudi in živali,
- kontaminacija zemljišč in objektov,
- zastupitev vode in ozračja.

II.6.5. VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE

Poleg že navedenih posledic v točki II.4.7, lahko ob nesreči z nevarno snovjo glede na vrsto nevarne snovi pričakujemo tudi eksplozije in požare.

II.6.6. MOŽNOSTI PREDVIDEVANJA NASTANKA NESREČE Z NEVARNO SNOVJO

Nesrečo z nevarno snovjo na območju notranjske regije ob kateri bi bilo potrebno aktiviranje sil ZRP, možno pričakovati v cestnem in železniškem prometu.

V občini Ilirska Bistrica je možnost nastanka nesreče z nevarno snovjo predvsem v naslednjih gospodarskih organizacijah oz. podjetjih:

- LKI Lesonit,
- PLAMA in
- bencinskih servisih.

V občini Loška dolina je možnost nastanka nesreče z nevarno snovjo predvsem v naslednjih gospodarskih organizacijah oz. podjetjih:

- Kovinoplastika Lož in
- bencinskih servisih.

V občini Postojna je možnost nastanka nesreče z nevarno snovjo predvsem v naslednjih gospodarskih organizacijah oz. podjetjih:

- LIV Postojna,
- skladišče OMV Istra,
- bencinskih servisih,
- lesno predelovalna industrija JAVOR in
- v vojaških objektih.

V občini Sežana je možnost nastanka nesreče z nevarno snovjo predvsem v naslednjih gospodarskih organizacijah oz. podjetjih:

- MITOL in
- bencinskih servisih.

V občini Pivka je možnost nastanka nesreče z nevarno snovjo predvsem v naslednjih gospodarskih organizacijah oz. podjetjih:

- Lesno predelovalna industrija JAVOR,
- PK Neverke in
- bencinski servisi.

V občini Hrpelje – Kozina je možnost nastanka nesreče z nevarno snovjo predvsem v naslednjih gospodarskih organizacijah oz. podjetjih:

- Interina d.o.o. sektor plin Kozina,
- bencinski servisi.

V ostalih občinah notranjske regije se nahajajo manjše količine nevarnih snovi.

ZAKLJUČEK

Notranjska regija je izrazit kraški svet z vsemi njegovimi značilnostmi, kraškimi podzemnimi vodami in kraškimi vodnimi izviri. Zaradi propustnosti terena bi vsako izlitje nevarne snovi ogrozilo podzemne vode in vodne izvire. Podzemni vodni tokovi niso povsem raziskani, zato ne moremo natančno napovedati območja, ki ga morebitni izliv nevarne snovi lahko kontaminira.

Za preprečevanje in omilitev nesreč z nevarnimi snovmi imamo v notranjski regiji organizirane enote za posredovanje in sicer:

- gasilske enote,
- enote CZ za RKB zaščito in organizacijo posebnega pomena (Petrol - Transport Ilirska Bistrica), ki so žal premalo opremljene in usposobljene.

Najbližje organizacije, ki so opremljene in usposobljene za tovrstne posege so po uredbi pogodbene gasilske organizacije:

- Prostovoljno gasilsko društvo Postojna,
- Prostovoljno gasilsko društvo Ilirska Bistrica,

- Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana,
- Industrijsko prostovoljno gasilsko društvo Kovinoplastika Lož in organizacije pogodbeno vezane za sanacijo,
- Intervencijska služba PGD Transport Ilirska Bistrica.

Za potrebe izvajanja ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči ob večji nesreči z nevarno snovjo na območju notranjske regije, morajo občine ponovno oceniti in ugotoviti katera podjetja neposredno ogrožajo okoliško prebivalstvo z nevarno snovjo.

Te občine morajo izdelati svoje načrte oziroma le njihove dele za obveščanje in pomoč prizadetemu prebivalstvu.

Občini Hrpelje Kozina in Ilirska Bistrica morajo izdelati lasten občinski načrt za nevarne snovi v skladu z uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja.

PREGLED REGIJE IN OBČIN PO NOVIH STOPNJAH OGROŽENOSTI IN OBVEZNOSTI NAČRTOVANJA

Razred ogroženosti	Stopnja ogroženosti	OGROŽENA REGIJA	OGROŽENE OBČINE	OBVEZNOSTI NAČRTOVANJA
1	Majhna		Bloke	Se ne načrtuje
2	Srednja	Notranjska regija	Komen, Loška dolina	Se ne načrtuje
3	Velika		Divača, Cerknica, Pivka, Postojna	Se načrtujejo ukrepi in naloge ZRP
4	Zelo velika 1		Ilirska Bistrica, Hrpelje - Kozina, Sežana	Se načrtuje kot samostojen načrt
5	Zelo velika 2			